

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘ - ๑๙/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๔/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๖๖

วันที่ ๑๗ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลแรงงานกลาง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ” วรรคสอง บัญญัติว่า “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขัน

๗๐

อย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ หรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา”

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ จะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน” มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน” และมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ”

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระให้แก่นายจ้างที่เป็นเอกชน โดยไม่เท่าเทียมกัน เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพการเข้าทำงานของคนพิการในหน่วยงานของรัฐเกินสมควร แก่เหตุโดยปริยาย กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนพิการ และไม่ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิของคนพิการในการทำงานในหน่วยงานของรัฐไว้ อีกทั้งไม่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป แต่มุ่งหมายใช้บังคับแก่นายจ้างที่เป็นเอกชนเท่านั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ บัญญัติให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงาน

ในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งมีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนลูกจ้างที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน และข้อ ๔ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนผู้ปฏิบัติงานที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน บทบัญญัติมาตราดังกล่าวรับรองสิทธิในการได้รับการจ้างงานและการประกอบอาชีพของคนพิการทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันตามที่กฎหมายกำหนด และส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำอย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสามที่บัญญัติห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความพิการ และมาตรา ๗๑ ที่บัญญัติให้รัฐพึงให้ความช่วยเหลือคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นการคุ้มครองสิทธิของคนพิการในการเข้าทำงานบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันกับบุคคลทั่วไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ของสหประชาชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ค.ศ. ๑๙๘๓ (ฉบับที่ ๑๕๙) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ รวมถึงหลักการไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน โดยบุคคลจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน การที่มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๒๔ (๕) ตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยมิได้บัญญัติรวมถึงหน่วยงานของรัฐที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานต้องส่งเงินเข้ากองทุนด้วยนั้น เนื่องจากมาตรา ๒๔ (๒) บัญญัติให้รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนกองทุนดังกล่าวให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอยู่แล้ว หากให้หน่วยงานของรัฐซึ่งต้องใช้งบประมาณแผ่นดินในการบริหารงานต้องส่งเงินเข้ากองทุนดังกล่าวอีก ก็จะเป็นการจ่ายเงินงบประมาณเข้ากองทุนที่ซ้ำซ้อนโดยนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ วรรคสาม นอกจากนี้ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ มิได้เป็นบทบัญญัติที่บังคับเด็ดขาดแต่อย่างใด หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการ

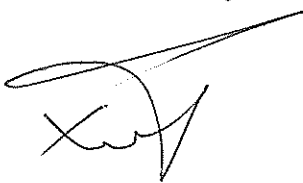
เข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ สามารถเลือกใช้วิธีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ผูกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนดในระเบียบตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอยู่บ้าง แต่เมื่อพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายแล้ว เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ดังนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ หรือไม่

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่จัดระเบียบในการประกอบวิชาชีพเกินความจำเป็น จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยบีบบังคับให้ผู้ประกอบการรับคนพิการเข้าทำงาน หรือให้ส่งเงินเข้ากองทุนโดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองเสรีภาพในการประกอบอาชีพได้อย่างเสรี โดยรัฐมีหน้าที่คอยดูแลและสนับสนุนบุคคลในการประกอบอาชีพให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม และรัฐไม่สามารถกระทำการใดอันเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพนั้นได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันและขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และการจัดระเบียบการประกอบอาชีพต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ แล้ว เห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่มุ่งส่งเสริมให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพเพื่อมีรายได้หรือได้รับสิทธิประโยชน์จากสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ให้คนพิการสามารถดำรงชีพในสังคมเฉกเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยการรับคนพิการ

เข้าทำงาน คนพิการดังกล่าวสามารถทำงานตอบแทนค่าจ้างที่นายจ้างและเจ้าของสถานประกอบการจ่ายให้
อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ซึ่งมีได้กระทบต่อการประกอบธุรกิจของนายจ้างและเจ้าของสถานประกอบการ
และบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บังคับนายจ้างหรือสถานประกอบการต้องรับคนพิการเข้าทำงานเพียงทางเดียว
โดยกำหนดทางเลือกไว้ ๓ ทาง คือ (๑) รับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วน
ที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการในอัตราส่วนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๓๓
หรือ (๒) กรณีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนด
ตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวง
ตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือ (๓) กรณีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงาน
ตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ ให้จัดให้มีการส่งเสริมสิทธิคนพิการ
ตามมาตรา ๓๕ ได้แก่ การให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือ
จ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ
หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ ซึ่งทางเลือกดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดภาระ
ในการประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมากจนเกินไป
แม้บทบัญญัติดังกล่าวจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็เกินไปเพื่อส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพอันเป็นประโยชน์สาธารณะ
ดังนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓
มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓
มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐

(นายณนทล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ